

USAID | SRBIJA I CRNA GORA

OD AMERIČKOG NARODA

BILTEN VESTI O PROGRAMIMA

MISIJA USAID U SRBIJI I CRNOJ GORI

Razvojna pomoć USAID-a utiče na hiljade ljudi u Srbiji i Crnoj Gori svakog dana. Ovaj Bilten izdvaja konkretnе rezultate projekata, ističući neke od mnogih načina na koji podrška američkog naroda pozitivno utiče na pojedince, porodice i ugrožene grupe širom obe Republike.

PRVI REGIONALNI CENTAR ZA REPRODUKTIVNO ZDRAVLJE OTVOREN U BERANAMA

U USAID sa svojim partnerom CHF je nedavno proslavio otvaranje novog regionalnog centra za reproduktivno zdravlje u Beranama, na severu Crne Gore. Centar je izgrađen kao zamena za ženski dispanzer u sklopu doma zdravlja Berane koji pruža osnovne zdravstvene usluge građanima iz četiri opštine.

Izgradnja, opremanje i nameštanje ovog centra, prvog ove vrste u regionu, koštalo je skoro \$500 000 i predstavlja do sada najveću investiciju USAID-a u zdravstvo Crne Gore. Ministarstvo zdravlja Crne Gore je takođe doprinelo projektu obukom zdravstvenih radnika.

Pristup usmeren ka pacijentu uz modernu tehnologiju ima ogroman uticaj na živote ljudi u ovom osiromašenom regionu. Centar poseduje najnoviju opremu koja uključuje prvi uredaj za mamografiju, 3-D ultrazvuk i aparat za merenje gustine koštane mase u Crnoj Gori.

Da bi istakli važnost preventivne medicine u zdravstvu, CHF je u saradnji sa svojim partnerinom, takođe pokrenuo opseznu kampanju za javno informisanje i obrazovanje u vezi sa problemima predadolescentne i adolescentne ginekologije, reproduktivnog zdravlja i planiranja porodice, sigurnog seksa i prevencije i lečenja HIV-a.

Ginekolog i direktor regionalnog centra, Dr. Svetlana Balać, ističe da nova oprema omogućava ranu dijagnozu, praćenje i brzo lečenje. Prema njenim rečima od oko 600 do sada pregledanih žena, sumnja se da tri imaju rak, osam žena bi trebalo da budu podvrgnute hirurškoj intervenciji, a zdravstveno stanje dodatnih šest žena će se pažljivo pratiti radi eventualnih promena. "Ove brojke predstavljaju ljudske živote", kaže Balać. Prema njenim rečima novi zdravstveni centar poseduje sve što je neophodno za praćenje tih života - opremu, prostor i osoblje - i imaće značajan pozitivan uticaj na zdravlje žena ovog regiona. ■

Direktor Regionalnog zdravstvenog centra za žene objašnjava rad prvog uredaja za mamografiju na severu Crne Gore.

OBNOVA TRADICIONALNE INDUSTRIJE I POVRATAK POSLOVNIIH ŠANSI

SELJANI OŽIVALJAVAJU LOKALNU PROIZVODNJU HRANE U JUGOZAPADNOJ CRNOJ GORI

Crnogorski region Katunska Nahija, zajedno sa selima Covo, Njeguši i Trešnjevo su vrlo poznati po tradicionalnoj proizvodnji šunke, suvog mesa i sira. Seljani iz ovog regiona su u prošlosti sušili meso za državne firme kao što su Trgopromet i Montena. Međutim, tokom 90-ih došlo je do pada potražnja i prestanka organizovane prodaje. Kao rezultat toga, prihod seljana je drastično opao, dok je odustvo novih lokalnih investicija sprečavao poboljšanje opreme za sušenje mesa koja je bila neophodna da bi bili konkurentni na

većim tržištima. U selu Covo, ovaj začaranji krug je doveo proizvodnju do ivice nestanka. Tržišne inspekcije su otkrile značajne tehničke i higijenske nedostatke zbog kojih je moglo doći do zatvaranja sušara u tom kraju - zatvaranja koja bi ostavila 21 porodicu bez prihoda.

Porodice su reagovalе formirajući "Asocijацију za tradicionalnu proizvodnju mesa" sa ciljem da renoviraju i osnuju zajednički centralni objekat za preradu svojih proizvoda. Asocijacija se prijavila za pomoć USAID-

ovom Programu revitalizacije zajednica demokratskim delovanjem (CRDA), koji na jugozapadu Crne Gore sprovodi organizacija International Relief and Development (IRD) i koji je napore Asocijacije podržao sa preko \$41 000. Članovi Asocijacije su u projektu učestvovali sa vise od \$23 000, dok je opština Cetinje obezbedila prostor. Objekat Asocijacije je postao centralni sanitarni objekat za obradu, sušenje i pakovanje mesa. Pored toga, članovi Asocijacije su počeli da obnavljaju sopstvene objekte za sušenje mesa, u nadji da će dobiti dozvole

neophodne da bi ponovo otpočeli proizvodnju suvog mesa.

Napori Asocijacije su urodili plodom i dočeli više pozitivnih rezultata. Jedan od njih je ugovor o snabdevanju sklopljen između članova Asocijacije i "Carine" lanca supermarketa, što je od velikog značaja za ljudе potput Miodraga Nikolića, koji se vratio tradicionalnoj proizvodnji mleka i suvog mesa, nakon što je izgubio posao u lokalnoj fabrići. Ovo je bio jedini izvor prihoda za njegovu osmočlanu porodicu koja živi u istom

domaćinstvu.

Nikolić je obavio potrebna poboljšanja i dobio dozvolu za korišćenje svoje sušare, koja može da proizvede 4,000 komada mesa godišnje. On očekuje godišnju zaradu oko \$12 000 od snabdevanja supermarketa, a planira da u budućnosti udvostruči kapacitete svoje sušare. "Ovaj projekat je najbolje što nam se moglo dogoditi", kaže Nikolić, o saradnji Asocijacije sa američkim narodom preko USAID-a. "Ovo je osnov za nas budući prosperitet". ■

USAID, meštani i opština Cetinje su se udružili da bi povratili privredne šanse obnovom ovog objekta za proizvodnju mesa.

SEDP POMAŽE RAZVOJ NOVIH PROIZODA I POBOLJŠANJE KONKURENTNOSTI

PRVA LUKSUZNA ČOKOLADA IZ SRBIJE ULAZI NA SVETSKA TRŽIŠTA

Adore Čokolada spaja visokokvalitetnu čokoladu sa egzotičnim ukusima kao što je srpska prirodno uzgajana malina.

U decembru 2005. godine beogradski proizvodač čokolade, Mirjana Kostić formalno je lansirala Adore Chocolat, prvi srpski brend luksuzne čokolade. Ono sto je počelo kao mali biznis je sada spremno za nadmetanje na svetskim tržištima.

Kostićeva, inače pravnik, napustila je svoju profesiju 2002. godine da bi radila na ostvarenju svog sna o proizvodnji originalne čokolade. Pohađala je Belgijski Callebaut institut gde je izučavala francusku i belgijsku tradiciju u proizvodnji čokolade. Njen prvi poslovni poduhvat, Čokolada, je bio uspešan, ali je Kostićeva shvatila, zbog konkurenčije iz uvoza, da je potrebljano da poboljša proizvodnu liniju ukoliko želi da opstane na tržištu. Obratila se za pomoć Projektu za

razvoj preduzetništva u Srbiji (SEDP), koji podržava USAID.

Organizacija Booz Allen Hamilton, zadužena za sprovođenje SEDP projekta, je radila sa Kostićevom na razvoju originalnih proizvoda koje konkurenčija nema. Ubrzo je prirođan čokoladni proizvod sa lokalnim malinama postao njen zaštitni znak. SEDP je zatim pomogao Kostićevu u sastavljanju tima koji bi radio na ambalaži. Vuk Lončarević, poznati srpski dizajner, je bio na čelu breeding tima koji je savetovao Kostićevu o tome kako treba predstaviti čokolade na domaćem i stranom tržištu. Donacija od SEDP-a je pomogla Kostićevu da razvije sasvim novi izgled i poslovni koncept koji je ona preimenovala u Adore Chocolat.

Adore Chocolat je specijalizovan za upotpunjavanje ukusa visokokvalitetne čokolade sa egzotičnim ukusima i teksturama. Sastojci uključuju divlju borovnicu, prirodno uzgajane maline iz Srbije, Uzo iz Grčke, dimljene meksičke ljute papričice, mrvljeni biber, zeleni čaj i čak čips od krompira. Čokolada se pravi ručno od sastojaka koje Kosticeva lično birala.

Kostićeva je debitovala sa prototipovima na sajmu luksuznih prehrabrenih proizvoda - Fancy Food Show - u New Yorku u julu 2005. godine, posle koga je primila porudžbine čak iz dalekog Japana. U decembru 2005. godine na zvaničnoj promociji proizvoda u Srbiji Kostićeva je prezentovala novi izgled, ambalažu i proizvode Adore. Događaj je uključio radionicu o brend ambalaži koju je pohađalo 100 studenata dizajna.

Od kad je lansiran Adore brend, preuzeće radi punim kapacitetom i sa duplim smenama da bi se udovoljilo potražnji. Kostićeva planira povratak u New York na Fancy Food Show u 2006. godini sa unapređenim biznis planom i novom linijom proizvoda za izvoz.

Adore čokolada se jedino može nabaviti u radnji preduzeća u tržnom centru 'Milenijum' u Beogradu a uskoro i na na Adore web stranici www.cokolada.co.yu. ■

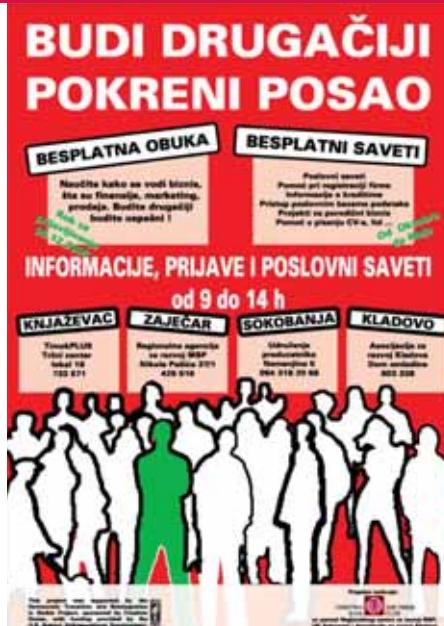
Novi logo kompanije i brenda je razvijen uz pomoć tima na čelu sa srpskim dizajnerom Vukom Lončarevićem.

TIMOK KLUB POMAŽE OMLADINI DA POKRENE POSAO

Ekonomski komisija Ujedinjenih nacija (UNEC) za Evropu procenjuje da nezaposlenost omladine u Srbiji prelazi 50%. Timok Klub, nevladina organizacija osnovana 1997 godine u jugoistočnoj Srbiji, je nedavno započela projekat pod nazivom "Važno je početi" radi rešavanja navedenog problema u oblasti Timočke Krajine. Projekat obezbeđuje omladini obuku i obrazovanje, u cilju njenog većeg društvenog angažovanja i doprinosa lokalnom ekonomskom razvoju, pokretanjem sopstvenog biznisa.

Uz podršku organizacija kao sto je Freedom House, partner USAID-a, projekat Timok Klub daje smernice kroz seriju od 16 radionica o aktiviranju društva, demokratskom učestvovanju i strategiji pokretanje biznisa. Trenutno Timok Klub sa svojim korisnicima u četiri jugoistočne srpske opštine - Knjaževac, Zaječar, Sokobanja, Kladovo - radi na sprovodenju 50 modela za pokretanje malih biznisa.

Od oktobra 2005. godine, 146 mlađih je učestvовало у обuci Timok Kluba а 196 mlađih je dobilo tehničku i savetodavnu pomoć u vezi sa preduzetničkim idejama. Do aprila 2006 projekat "Važno je početi" će ponuditi slične usluge za još 1100 mlađih.

Poster koji poziva omladinu da "bude drugačija" kroz njeno aktivno učeće u životu zajednice i razvoj preduzetničkih sposobnosti uz pomoć projekta "Važno je početi".

Dvoje takvih su Veselin Rakić i Bojan Nikolić iz Sokobanje. Nakon učešća u radionicama, odlučili su da pokrenu firmu koja nudi nadzorne sisteme. Kontaktirali su lokalne consultante da bi im pomogli pri registraciji i otvaranju bankovnog računa za firmu koju

su nazvali CESEC. Trenutno završavaju svoj website i drugi promotivni materijal. Tokom zvanične registracije CESEC-a 24. januara, Rakić je rekao "Ovo je jedan od najvažnijih trenutaka u mom životu. Samo pre dva meseca nisam imao nikakvu ideju šta da radim. Sada imam šansu."

Kao i mnoge njihove vršnjake, Rakića i Nikolića su privukle dve stvari: veća ekonomска sigurnost kroz samo-zapošljavanje i veći glas u odlučivanju u lokalnoj zajednici. Projekat "Važno je početi" pomaže učesnicima tako što ih upoznaje sa načinima interakcije sa lokalnim državnim agencijama i njihovim predstavnicima, sa mogućnostima za započinjanje sopstvenog biznisa i aktivnom traženju posla.

Lokalni i nacionalni mediji pomogli su Timok Klubu u registrovanju većeg broja polaznika radionica nego što su očekivali. Iznenadujući odziv bio je indikacija snažne želje omladine da utiče na svoju ekonomsku budućnost. I po završetku radionica Timok Klub će nastaviti da pomaže omladini regiona putem website-a. Dva partnera projekta, Regionalna agencija za mala i srednja preduzeća i Regionalna privredna komora, nastavice da pružaju osnovne tehničke usluge mlađima zainteresovanim za započinjanje sopstvenog biznisa. ■

VESTI UKRATKO

Proces za javno usvajanje budžeta omogućio osnivanje omladinskog kluba za srednjoškolce

USAID-ov Program za reformu lokalne samouprave (SLGRP), koji sprovodi organizacija Development Alternatives International (DAI), uveo je koncept opštinskog javnog usvajanja budžeta kao sredstvo za podsticanje aktivnog učešća građana u raspodeli opštinskih budžeta. Zapadna srpska opština Užice je održala svoje prvo javno usvajanje budžeta krajem 2004. godine, dajući

građanima priliku da izraze svoje mišljenje u vezi sa budžetskim procesima i da utiču na preraspodelu opštinskih resursa.

Najmladi govornik na javnom budžetskom usvajanju bio je šesnaestogodišnji Bogdan Drnčić iz Užica, član srednjoškolskog parlementa. Drnčić je zamolio opštinske predstavnike da podrže osnivanje omladinskog kluba, kako bi pomagao omladini Užica da postanu aktvni članovi svoje zajednice. Opštinski predstavnici su pozitivno reagovali na Drnčićev predlog. Videvši potrebu za osnivanjem centra za razvoj omladine u Užicu, opštinari su predviđeli oko \$85 000 u budžetu za 2005. godinu za osnivanje upravo ovakvog kluba. Od tada opština je klubu dodelila prostor, koji se trenutno renovira a započeta je i nabavka opreme i nameštaja. Lokalni partneri pomažu ljudima sa posebnim

nim potrebama.

Projekat za pružanje socijalnih usluga u Mačvanskom okrugu u centralnoj Srbiji ujedino je tri lokalne organizacije sa ciljem pomoći građanima sa posebnim potrebama. Regionalna asocijacija slepih, zajedno sa lokalnom asocijacijom paraplegičara i lokalnom NVO "Ja mogu sve", planirali su i sproveli projekt, podržan od strane USAID-a, sa ciljem podizanja javne svesti o teškoćama sa kojima se suočavaju građani sa posebnim potrebama. Projekat je takođe obezbedio specijalne kompjuterske kurseve i radionice iz umetnosti i drame za gradane sa posebnim potrebama. Prema rečima organizatora, projekat je učinio mnogo u borbi protiv predrasuda koje postoje prema ljudima sa posebnim potrebama.

OPPORTUNITY BANKA POMAŽE JAČANJE CRNOGORSKOG PRIVATNOG SEKTORA

"Mali Medo" je jedini crnogorski proizvođač dečije odeće. Ono što je nekad počelo kao mali porodični biznis se razvilo u veliko preduzeće. U poslednjih par godina "Mali Medo" se transformisao iz male kućne proizvodnje sa šestoro zaposlenih u regionalnog izvoznika sa 47 zaposlenih.

Kompanija je pravi primer za tip preduzeća najvitalnijeg sektora crnogorske privrede. Mala i srednja preduzeća u zemljama u razvoju zapošljavaju najveći broj ljudi. Podrška ovakvim preduzećima je ključna za stimulaciju privrede i smanjenje nezaposlenosti. Doduše, preuzetnici često nemaju pristup kreditima koji su im neophodni za proširenje poslovanja.

Organizacije kao "Opportunity Bank Montenegro" premoščavaju jaz između tradicionalnih zajmodavnih institucija i malih i srednjih preduzeća. USAID je omogućio osnivanje Opportunity Banke u 2002. godini radi stvaranja novih radnih mesta i poboljšanja kvaliteta života građana. Od osnivanja, Opportunity Banka je opslužila skoro 80 000 klijenata i podelila kredite u ukupnom iznosu od \$88 miliona, a kao zajmoprivredac malim i srednjim preduzećima kreirala je usluge koje zadovoljavaju potrebe zajmoprivredaca, obavljajući dosta transakcija bez nadoknade. Procenjuje se da je od osnivanja Opportunity Banke stvoreno na hiljade novih radnih mesta.

Prema Opportunity Banci, zajmodavci srednjim i malim preduzećima moraju graditi snažna partnerstva sa lokalnim preuzetni-

Kredit obezbeden uz podršku USAID-a pomogao je Malom Medi da se razvije u firmu koja izvozi robu na strana tržišta i zapošljava 47 radnika.

cima. Takvo partnerstvo su sklopili sa porodicom Medojević, tandemu muž-žena, koji je otvorio "Malog Medu". Prvi kredit u iznosu od 5 000 evra koji je firmi obobren vraćen je na vreme, otvarajući time put drugom kreditu u iznosu od 30 000 evra. Po uspešnom vraćanju i ovog kredita "Malom Medi" je odobren kredit u iznosu od 100 000 evra.

Sredstva su pomogla "Malom Medi" da proširi proizvodne kapacitete i da se probije na nova tržišta. Nekad snabdevač samo domaćeg tržišta, firma je u međuvremenu otpočela izvoz u Bosnu. Pregоворi o izvozu na susedno hrvatsko tržište su trenutno u toku.

Prema rečima porodice Medojević,

Opportunity Bank pomaže preuzetnicima da stvore nova radna mesta u privredi kojoj je to očajnički potrebno. I biće tu na duže. Nakon isteka trogodišnje podrške od strane USAID-a, banka je sad u stanju da samostalno posluje uz izglede da proširi svoje aktivnosti. Banka sada ima 10 poslovnica širom Crne Gore i sve više privlači druge finansijske institucije zainteresovane za osnivanje ili širenje kreditnih poslova u zemlji.

Opportunity Banka trenutno finalizira kreditnu liniju od 6 miliona evra namenjenu podsticanju razvoja malih i srednjih preduzeća u Crnoj Gori. Poslovi sa lokalnim firmama kao što je "Mali Medo" nastaviće da generišu privredne aktivnosti i da stvaraju radna mesta, uz pomoć američkog naroda preko USAID-a. ■

VESTI UKRATKO

... NASTAVAK

Srpska štednja i krediti donose radna mesta

U Srbiji, USAID-ov partner Opportunity International (OI) je osnovao mrežu za

mikro-kreditiranje opslužujući tržišta širom Srbije, koja nemaju pristup bankovnim kreditima. Mreža, registrovana kao štedno-kreditna organizacija, je kreirana radi premoščavanja jaza između tradicionalnih banaka i mnogih preuzetnika kojima je potreban početni kapital.

Miodrag Cvetković je jedan od klijenata Opportunity International-a. Da bi dopunio prihod koji je bio nedovoljan da zadovolji osnovne potrebe njegove porodice, odlučio je da osnuje firmu koja proizvodi metalne

delove za rerne, šporete i druge uređaje za domaćinstvo. U 2005. Cvetković je od OI-a uz podršku USAID-a dobio kredit u iznosu od skoro \$12 000. Sredstva je iskoristio za kupovinu novog struga i drugih reprezentativnih alata za proizvodnju. Sa novim alatom i materijalom Cvetković je proširio svoje kapacitete za 20% i postigao znatno veću efikasnost. Stekao je nove kupce i povećao prodaju za 20%. Sad zapošljava ukupno 24 radnika i svi imaju korist od razvoja njegovog biznisa.

POMOĆ PORODICAMA U STVARANJU NOVIH POSLOVNIH PRILIKA

Nakon gubitka posla u državnom preduzeću u primorskom gradu Baru, Julija Skretović i njen muž Halil - kao i njihov devetnaestogodišnji nezaposleni sin - suočili su se sa teškim ekonomskim problemima. Halil-ova kućna poljoprivreda i Julijina veština šivenja bili su jedini porodični izvori prihoda. Međutim Julijina šivača mašina se često kvarila te se znanan deo porodicnih prihoda odlazio na česte popravke mašine.

Rođeni preduzetnik, Julija je uočila odličnu poslovnu priliku u šivenju spreme za mlađu. Za ovim proizvodima uvek postoji velika potražnja i oni uključuju stolnjake, čaršave, zavesu i drugo. Julija je bila sigurna da bi uz dobru opremu mogla dovoljno da zaraduje da svojoj porodici obezbedi pristojan život. Pokušala je da dobije kredit kod banke, ali je odbijena, jer nije ispunjavala potrebne uslove. Frustrirana odsustvom perspektive, Julija je bili na ivici odlaska iz zemlje radi

pronalaženja zaposlenja, kada je čula je za mikrokredite koje na području južne Crne Gore dodeljuje organizacija International Relief and Development (IRD) uz podršku USAID-a. Uz dobijenu saglasnost od lokalnog komiteta za razvoj zajednice, Julija je pripremila biznis plan i podnela zahtev za kredit. IRD je odobrio njen zahtev i obezbedio Juliji dve nove šiveće mašine i parnu peglu u ukupnoj vrednosti blizu \$3 000.

Skretovići više ne razmišljaju o odlasku u inostranstvo. Julijin posao je bio toliko uspešan da je nedavno zaposlila Fatimu Pecuricu, još jednu materijalno ugroženu ženu iz petočlanog domaćinstva. Zajedno dve žene imaju mesečnu zaradu od \$500 i obezbeđuju svojim porodicama ekonomsku sigurnost, koju su smatrali nedostiznom. "Pre nekoliko meseci mogli smo samo da sanjamo da zarađujemo toliko novca", kaže Pecurica. Julija je vratila deo novca svojoj zajednici u znak zahvalnosti za pruženu

USAID-ova pomoć za razvoj preduzetništva pomaže ljudima kao što je Julija Skretović da svojim porodicama obezbeđe ekonomsku sigurnost, poboljšaju standard života i doprinesu razvoju lokalne privrede.

podršku. Upotrebovši svoju veština i novu opremu sašila je 85 uniformi za lokalnu osnovnu školu, doprinos zajednici u vrednosti većoj od \$1 000. ■

UDRUŽENI NAPORI NA STVARANJU PREDUZEĆA I NOVIH RADNIH MESTA

USAID MIKROFINANSIRANJEM POMAŽE UGROŽENIM GRAĐANIMA

Kasno u 2004. godini pokrenut je specijalni projekat pod nazivom "Pokreni svoj biznis" kao deo Programa revitalizacije zajednice demokratskim delovanjem (CRDA) koji u centralnoj Srbiji sprovodi USAID-ov partner ACD/VOCA. Projekat je obezedio pomoć u maksimalnom iznosu od \$2 800 lokalnim nezaposlenim građanima, izbeglicama i internu raseđenim licima u osam opština sa najvećim stopama nezaposlenosti: Kragujevac, Kraljevo, Smederevo, Smederevska Palanka, Čačak, Jagodina, Svilajnac i Aranđelovac. Da bi dobili sredstva, prijavljeni su morali da imaju registrovanu firmu i i da su u mogućnosti da obezbede učešće od 25% ukupne vrednosti projekta.

Na četvrtom Medunarodnom sajmu preduzetništva "Osnove biznisa" koji je od 30. novembra do 3. decembra 2005 održan u

Strizović izrađuje rukotvorine u svojoj radionici u centralnoj Srbiji u Čačaku.

Beogradu, među 270 izlagачa našlo se 23 preduzetnika iz centralne Srbije, korisnika ovog projekta omogućenog zahvaljujući pomoći od Američkog naroda preko USAID-a. Jedan od izlagачa je vlasnik etno-bazara iz opštine Čačak, Milutin Strizović. Nakon šestogodišnje neuspšene potrage za poslom rešio je da pokrene svoj biznis uz pomoć CRDA programa i projekta "Pokreni svoj biznis". Dobijenim sredstvima je kupio multifunkcionalnu stolarsku mašinu. Mašina zajedno sa njegovim umetničkim veštinama za izradu rukotvorina, omogućili su Milutinu da otpočne proizvodnju tradicionalnih etničkih suvenira, kao što su posude za nacionalnu kuhinju, drveni promotivni materijal, drvene igračke i drugo.

Njegovi proizvodi su privukli veliku pažnju na Međunarodnom sajmu preduzetništva. "Otišao sam na sajam sa velikim očekivanjima i mogu reći da sam veoma zadovoljan. Dva klijenta iz Hrvatske su izrazili interesovanje za moje proizvode i prošle nedelje sam im poslao prvu isporuku" kaže Strizović.

Njegovi proizvodi su takođe privukli pažnju predstavnika Privredne komore Srbije i Agencije za strane investicije i podsticanje izvoza. Strizović je sada u kontaktu sa dru-

gom pomenutom organizacijom u vezi sa mogućnošću izlaganja svojih proizvoda na Sajmu preduzetništva koji će ove godine biti održan u Japanu.

Posredstvom USAID-a, američki narod je obezbedio skoro \$2,5 miliona za projekat "Pokreni svoj sopstveni biznis". Ova sredstva pomogla su 800 stanovnika centralne Srbije, među njima izbeglice i interni rasejljeni lica, da započnu nove biznise koji stvaraju prihode i radna mesta u njihovim zajednicama. ■

Milutin Strizović izlaže svoju novu liniju proizvoda na Sajmu preduzetništva u Beogradu.

PROGRAM MIKROFINANSIRANJA VRAĆA IZBEGLICAMA I RASELJENIM LICIMA NADU

PORODICA BOSANSKIH IZBEGLICA SAN O RESTORANU PRETVARA U STVARNOST

Robert i Sonja Hadžić, mešoviti bračni par iz Trebinja u Bosni, izbegli su u Srbiju početkom rata sa samo nekoliko torbi sa najvrednijim ličnim stvarima. U potrazi za poslom i boljim životnim uslovima, nastanili su se u jugozapadnom srpskom gradu Novom Pazaru, gde je Robert našao posao kao konobar, a njegova žena kao kuvarica u lokalnom restoranu. Radeći ove poslove jedva su sastavljeni kraj sa krajem.

Porodica Hadžić je sanjala o otvaranju svog restorana ali su nailazili na bezbroj prepreka. Nedostajao im je početni kapital potreban za kupovinu potrebne opreme, prostora i inventara. Bilo je nemoguće obezrediti kredit u lokalnoj banci bez ustanovljenog biznisa i bez garancije, a porodica nije ispunjavala uslove za druge programe mikrofinansiranja u regionu.

Krajem 2004. godine Hadžići su se prijavili za program koji na jugozapadu Srbije sprovođa organizacija Mercy Corps (MCI) uz podršku USAID-a, a koji obezbeđuje finansijsku pomoć izbeglicama i internim raseljenim licima. Zahvaljujući njihovom iskustvu u proizvodnji hrane i solidnom biznis planu, odobrena im je pomoć uz iznosu od \$2 700. Odmah su krenuli na posao.

Za početak, bračni par je nudio dostavu doručka i ručka građevinskim radnicima po gradu. Dostavljali su između 30-50 obroka dnevno iz prostora koji su iznajmljivali u

Mikrofinansiranje podržano od strane USAID-a pomoglo je Hadžićima da započnu biznis koji će im obezdediti bolju budućnost.

bлизини lokalne škole, lokacije koja im je svakodnevno obezbeđivala dodatan priliv stalnih mušterija. Rastuća potražnja je ubedila Roberta da napusti svoj posao konobara i da se potpuno posveti svom biznisu i tako se pridružio Sonji u napornom rasporedu. "U 6 ujutro smo već u restoranu pripremajući obroke. Radimo tokom celog dana, a kući se uglavnom vraćamo kasno uveče", kaže Robert. Sin Hadžićevih je takođe deo

porodičnog biznisa, prati oca u dostavljanju obroka i često provodi vreme sa roditeljima na radnom mestu.

Porodica Hadžić planira proširenje posla kako bi udovoljila rastućoj potražnji. Njihov krajnji cilj je da otvore pravi restoran u centru Novog Pazara. Zahvaljujući američkom narodu preko USAID-a, učinjen je prvi korak ka ostvarenju njihovog sna. ■

Ambasada SAD
Misija USAID
Kneza Miloša 50
11 000 Beograd, Srbija i Crna Gora

Tel: (381-11) 306-4709
Fax: (381-11) 361-8267
info-serbiamontenegro@usaid.gov
<http://www.usaid.org.yu>